

Resum.Globalització i sostenibilitat

APUNTS -RESUM SOBRE GLOBALITZACIÓ I SOSTENIBILITAT

Definició globalització:

Els últims anys, l'economia mundial ha experimentat profunds canvis. Aquests canvis han convertit un comerç purament nacional en un comerç global, és a dir, pràcticament un comerç en el qual el mercat

és tot el món. Mentre esteu estudiant a casa o a l'Institut, és probable que useu un PC fabricat a la Xina amb xips japonesos i amb sistema operatiu nord-americà. És probable, que porteu uns pantalons

produïts a Marroc, unes ulleres italianes, un rellotge suís. Pot ser que aquesta nit hi hagi a taula un bon vi català o xinès, Coca-cola o que algú prengui una tassa de cafè de Kenya. És probable també que a

casa tingueu un cotxe coreà o europeu, que useu un telèfon turc, etc. Aquesta és la realitat d'avui dia, alterada per la globalització.

Definir la globalització és sens dubte difícil i depèn del punt de vista personal. El terme en català més correcte seria mundialització. Globalització ve del terme anglès "Globe" que en català no s'usa. És un

altre exemple dels efectes de la globalització.

Podem parlar d'una globalització de caràcter financer que ha tingut lloc en el món a causa dels avenços tecnològics i l'obertura dels mercats de capitals. S'estima que les transaccions mundials de diners

(en els diferents mercats de divises) puja al voltant d'1,9 bilions de dòlars (quatre vegades el PIB espanyol). Aquests fluxos de capitals han enriquit i arruïnat a molts països, ja que la solvència de les seves

divises està en funció de l'entrada i sortida de capitals. I això explica, en part, crisis financeres com les de Mèxic, Rússia, o el sud-est asiàtic. Per això, els moviments contra la globalització reivindiquen

l'establiment de l'anomenada Taxa Tobin (la creació d'un impost que grava els moviments de capitals).

La globalització també pot referir-se a les transaccions de béns i serveis que es realitzen a nivell mundial. En aquest cas, són els països pobres i els més grans productors de matèries primeres (que en molts

casos coincideixen) els que reclamen l'obertura de fronteres, ja que tant a Estats Units com la Unió Europea existeix un fort proteccionisme. Moltes ONG, les quals es manifesten contra la globalització, volen

desenvolupar el comerç, però no els capitals.

No podem oblidar la globalització que està íntimament relacionada amb els mitjans de comunicació. Si no fos gràcies a l'arribada d'Internet no estaríem ara mateix compartint aquest espai. L'accés a la informació

s'ha convertit en un dret i una possibilitat a nivell mundial, fet que també ha contribuït a la fluïdesa en els mecanismes financers. De retruc hem de parlar del nivell de desenvolupament que han assolit mitjans de

transport terrestre (TGV) o com s'han multiplicat el nombre de desplaçaments en el transport aeri. Tot això contribueix a posar en contacte de forma ràpida i eficient qualsevol punt del món, amb el que tot això

suposa.

Una altra globalització és la de la cultura. Els programes de TV, les notícies, els llibres, la música, el menjar, tendeixen a globalitzar-se. D'això sorgeixen moviments locals en defensa de la idiosincràsia o la identitat local.

En definitiva podríem afirmar que gairebé qualsevol àmbit (política, dret, etc.) pot ser susceptible de ser globalitzat.

2. Definició del concepte de sostenibilitat

Sostenibilitat és un concepte [econòmic](#), [social](#) i [ecològic](#) complex. Pretén ser una manera d'organitzar l'activitat humana de manera que la societat i els seus membres siguin capaços de satisfer les seves necessitats i

expressar el seu potencial màxim en el present al mateix temps que es manté la [biodiversitat](#) i els [ecosistemes](#) naturals, i planejar i actuar per poder mantenir aquests ideals indefinidament.

Dit amb senzillesa, sostenibilitat és proveir el millor per les persones i el medi ambient ara i en el futur indefinidament. Segons l'Informe Brundtland del 1987, la sostenibilitat és: "*Satisfer les necessitats de la generació actual*

sense comprometre la capacitat per satisfer les necessitats de les generacions futures." Això s'assembla molt a la filosofia de les "set generacions" dels nadius americans, que establia que els caps havien de considerar

sempre els efectes de les seves accions sobre els seus descendents fins a la setena generació propera.

El terme original va ser "desenvolupament sostenible," adoptat pel programa de l'Agenda 21 de les Nacions Unides. Ara hi ha gent que considera que "desenvolupament sostenible" és un terme més general ja que implica

desenvolupament constant, i insisteixen que hauria d'estar reservat només per activitats de desenvolupament. "Sostenibilitat" aleshores, es fa servir avui en dia per parlar de qualsevol activitat humana.

En economia, 'creixement sostenible' consisteix en increments dels salaris reals (és a dir, descomptant l'inflació o la producció que podria mantenir-se durant llargs períodes de temps).

El concepte modern de sostenibilitat ecològica es remonta al període després de la [Segona Guerra Mundial](#), quan una visió utòpica de creixement econòmic impulsat per la tecnologia va donar pas a una percepció que la

qualitat del medi ambient estava estretament relacionada amb el desenvolupament econòmic. Durant els moviments ecologistes dels [anys 60](#), l'interès va créixer amb força, quan llibres populars com ara [Silent Spring](#) (Primavera

Silenciosa) de [Rachel Carson](#) (1962) i [The Population Bomb](#) (L'explosió demogràfica) de [Paul Ehrlich](#) (1968) van fer créixer la conscienciació del públic.

Hi ha dues categories de pensament relacionades sobre sostenibilitat ecològica. El [1968](#) es formà el [Club de Roma](#), un grup d'economistes i científics europeus. El [1972](#) varen publicar [Limits to Growth](#) (Els límits del creixement).

Tot i que va ser posat en dubte per molts, va predir temibles conseqüències degut a l'esgotament dels recursos de la Terra i recomenava com a solució l'abandó del desenvolupament econòmic. Es van formar grups que recolzaven

la idea que el món estava creixent massa ràpid i/o esgotant els seus recursos com ara el [Worldwatch Institute](#) el [1975](#). En un altre nivell, es van formar altres grups que es centraren menys en controlar el creixement demogràfic i

reduir el creixement econòmic, i més a establir estàndards ambientals i mesures coercitives.

Molta gent ha assenyalat diferents pràctiques i filosofies al món d'avui que son contraries a la sostenibilitat. Per exemple, els crítics de la societat americana assenyalen que la filosofia de creixement econòmic il·limitat i consum són totalment insostenibles i provocaran grans problemes a la civilització humana en el futur.

Una de les qüestions més importants pel que fa la sostenibilitat és la sobrepoblació. Diversos estudis suggereixen que la població actual a la Terra, més de 6 mil milions, és excessiva i no pot ser sostenible pel nostre planeta. Hi ha diverses organitzacions que treballen per intentar reduir el creixement demogràfic però alguns temen que ja podria ser massa tard.

Els crítics d'aquests esforços, d'altra banda, temen que els esforços per reduir el creixement demogràfic pot portar a violacions dels drets humans com ara la esterilització involuntària i l'abandó d'infants. Alguns observadors dels drets

humans indiquen que això ja passa a la [Xina](#), com a resultat de la seva política d'un fill per família.

L'[Organització per l'alimentació i l'agricultura](#) (FAO), que va ser la encarregada d'informar del progrès mundial en l'implementació dels dels quatre capítols de de l'Agenda 21 (sòl, boscos, muntanyes, agricultura sostenible i desenvolupament rural) per les Nacions Unides reconeix:

La sostenibilitat té a veure amb una de les qüestions més importants per la cooperació tecnològica: es mantindran els beneficis i resultats assolits gràcies al projecte i millorats pels usuaris finals i la seva comunicat segons els seu propi

compromís i recursos un cop s'hagi acabat el suport extern? La qüestió comporta un anàlisi complex de qüestions relacionades amb aquest concepte ampli, incloent l'acceptabilitat i ús que es faci dels resultats i recursos del projecte

pels grups esperats i la seva capacitat de mantenir els resultats, i l'entorn polític i institucional per permetre'ls de fer-ho.

Tipus de sostenibilitat

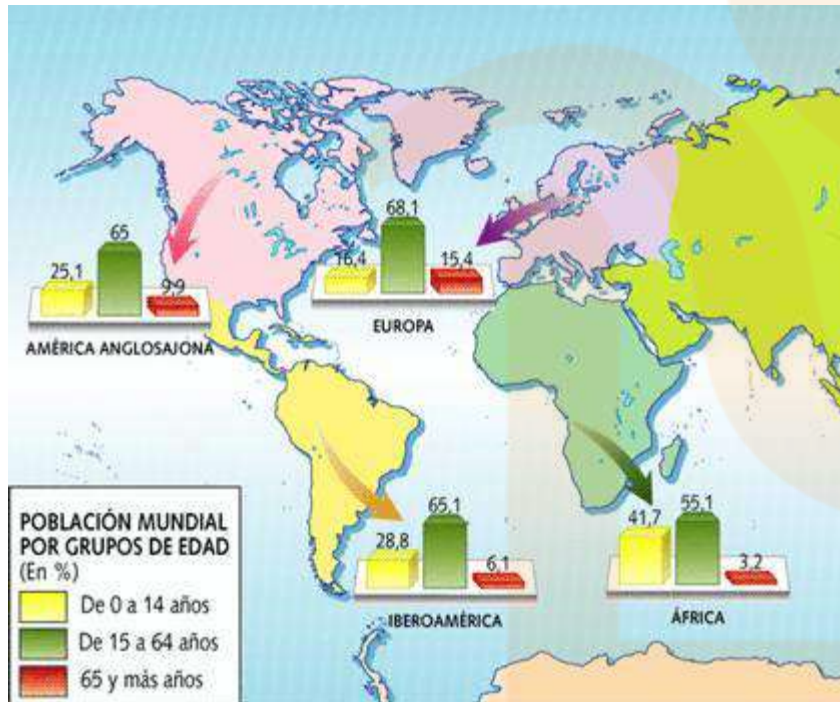
- **Sostenibilitat institucional:** és a dir, l'estructura institucional enfortida segueix aportant els resultats de la cooperació tecnològica fins als usuaris finals? Els resultats poden no ser sostenibles si, per exemple, la unitat que es planeja enfortir per la cooperació tècnica deixa de tenir accés a la direcció general o no se li donen els recursos adequats perquè pugui sortir-se'n un cop la cooperació tecnològica ha acabat;
- **Sostenibilitat econòmica i financera:** és a dir, poden els resultats de la cooperació tecnològica seguir aportant un benefici econòmic un cop la cooperació tecnològica ha acabat? Per exemple, els beneficis de la introducció de nous cultius no poden mantenir-se, si les restriccions a la venda no es resolen. De la mateixa manera, la sostenibilitat econòmica (no confondre amb financera) pot estar en perill si els usuaris finals segueixen depenent en
- activitats i recursos amb grans subsidis.
- **Sostenibilitat ecològica:** és a dir, es probable que els beneficis generats per la cooperació tecnològica portin a un deteriorament del medi ambient físic (contribuint indirectament a una caiguda de la producció) o benestar
- dels grups desitjats a la seva societat?

Obtingut de «<http://ca.wikipedia.org/wiki/Sostenibilitat>»

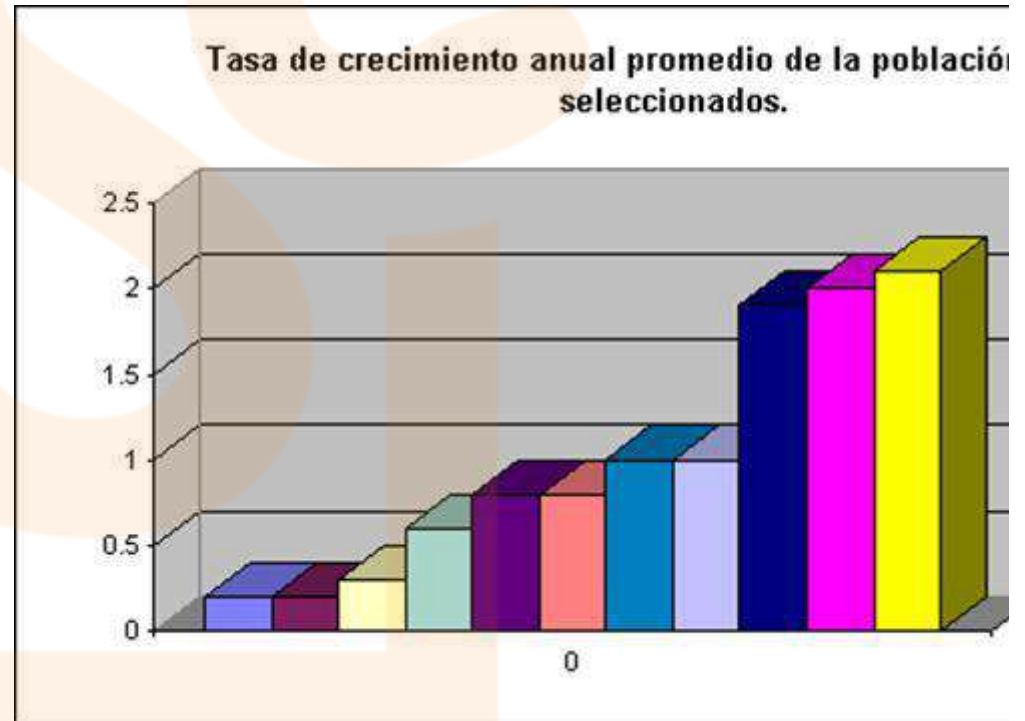
3. Demografia mundial

- Actualmente se estima que el planeta está habitado por un poco más de 6 000 millones de personas. Sin embargo tal crecimiento no ha sido homogéneo entre las grandes regiones del mundo.
- En los países de menor desarrollo habitan poco más de 4 972 millones de personas, concentrando al 80.75% de la población mundial.
- Mientras que en los países industrializados habitan más de 1 185 millones de personas, es decir apenas el 19.25% de la población mundial.

Creixement de la població mundial

Creixement de la població mundial

Los países en desarrollo presentan una tendencia de alto crecimiento demográfico.

En los países industrializados la población crece a una tasa inferior al 1% anual, mientras que en los países en desarrollo la población crece al 1.9% en promedio y en ciertas regiones por arriba de este.

Como ejemplo, podemos mencionar al continente africano, donde la población crece a una tasa del 2.1% anual, en África Septentrional y África Meridional al 2.2%, África Central al 2.9% y 3% en África Occidental.

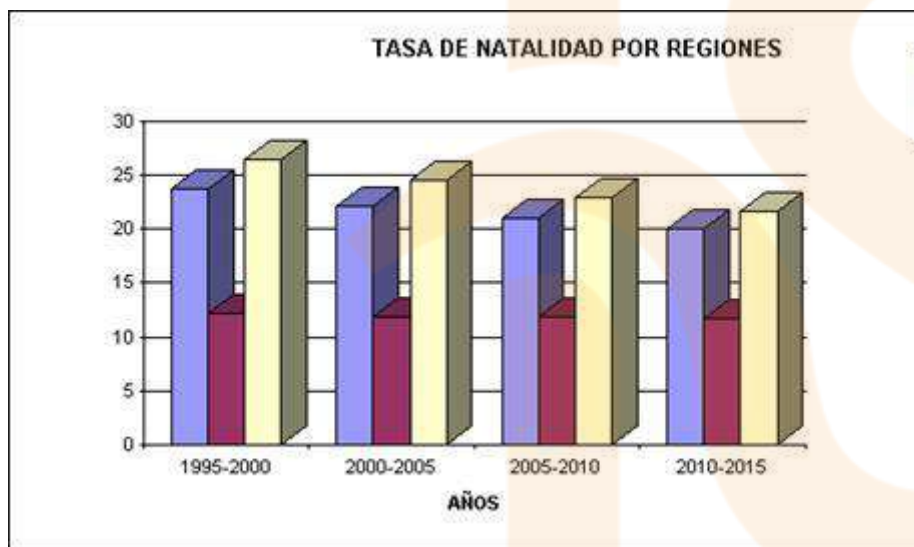
Como ejemplo de esta tendencia (gráfica 1) nos muestra claramente que en países como Italia, Japón, Gran Bretaña, Suecia o Alemania, la tasa de crecimiento anual promedio de la población apenas alcanza el 1%.

Mientras que en México, Bolivia o Ecuador, por mencionar sólo algunos de los países latinoamericanos, esta tasa oscila alrededor de los dos puntos porcentuales. Así mismo, en los países donde tiende a acentuarse la

pobreza, la desigualdad y los problemas ligados al subdesarrollo presentan también mayores niveles de fecundidad y altas tasas de natalidad(gráfica 1).

Gràfic 1

Gràfic 2

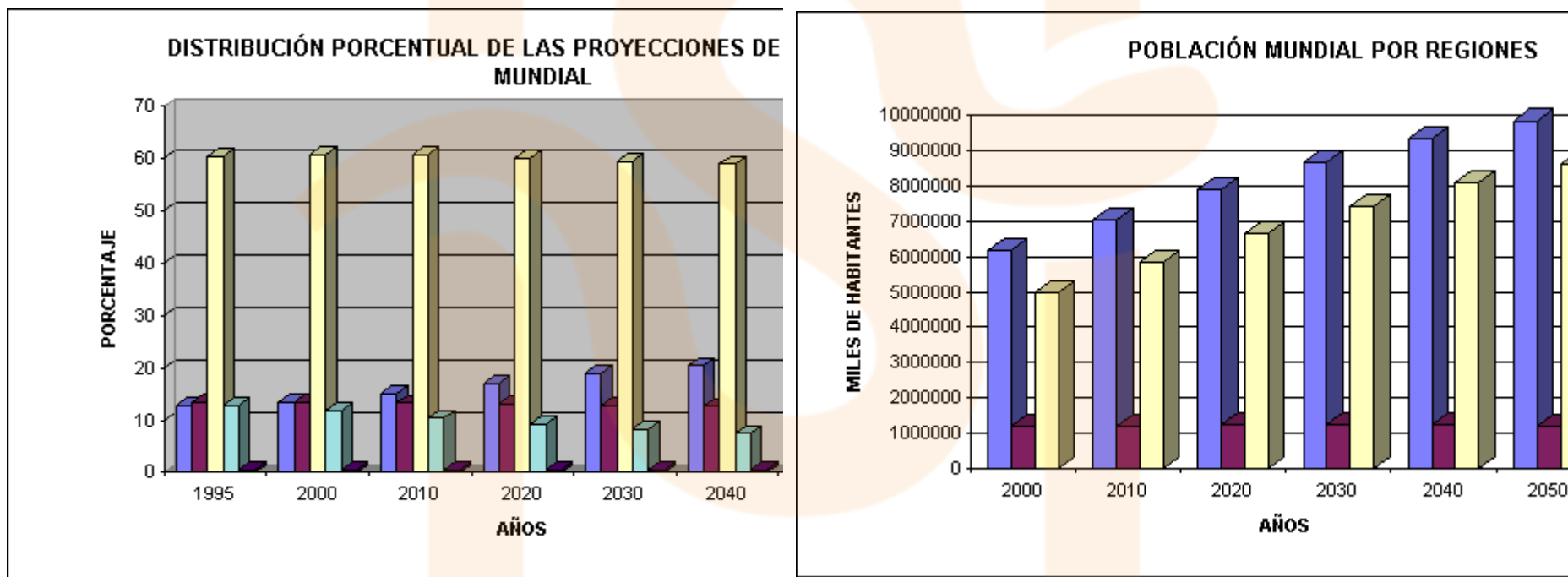

Entre los factores que ayudan a explicar este comportamiento, Mario Luis Fuentes, menciona entre otros:

- el nivel de escolaridad, el cual incide sobre la edad en que las mujeres y los hombres deciden tener hijos,
- el nivel de información sobre sexualidad humana, así como la calidad y la infraestructura de los servicios médicos disponibles sobre los diferentes métodos anticonceptivos,
- la tendencia hacia una mayor racionalización de las decisiones de la vida privada con base en las exigencias cotidianas del empleo, la vivienda, el vestido, en suma de la economía individual,
- una mayor tolerancia social hacia las decisiones individuales en aspectos relacionados con la procreación, las relaciones de género, la vida en pareja y la sexualidad.

La distribución de la población mundial

- Para el siglo XXI se prevé la tendencia del crecimiento demográfico en los países pobres, acentuándose a partir del año 2020, donde más del 85% de la población mundial se concentrará en los países en desarrollo. Ver gráfica 3.
- Asia ha sido la región más poblada, la cual concentra al 60.67% del total de la población mundial, seguida por América y África que concentran por igual, cada una al 13.5% de la población mundial.
- Puede observarse que Asia continuará con esta tendencia, mientras que África presentará los mayores incrementos demográficos. Por el lado opuesto, Europa y Oceanía, presentarán una declinación significativa de su población.
- Esta tendencia de rápido y continuo crecimiento demográfico, repercute al menos en tres aspectos importantes: la tendencia al envejecimiento de la población; a un aumento en la edad promedio; y al tamaño y crecimiento de la población económicamente activa.

La relación de dependencia por regiones

- Referente a la relación de dependencia, el cuadro 2, nos muestra que al menos hasta el año 2025, el peso de la proporción de niños y jóvenes en edad escolar, harán que las necesidades y con ellas los costos que se requerirán tendrán que ser necesariamente crecientes.
- Un punto importante es que en los países en desarrollo la tendencia general del grupo de menores de 14 años, pierde peso y lo gana el grupo de 15 a 65 años de edad. Desde el punto de vista económico, este cambio de estructura por edades, significa que las necesidades y demandas de la población tendrán un carácter y una composición distinta de lo observado en el pasado, debido a la distinta composición del consumo de los niños y jóvenes comparado con el de los adultos.

- El incremento de la población económicamente activa, significa un mayor potencial productivo, pero también mayores demandas en materia de alimentación, educación técnica y superior, empleo, vivienda y transporte.

Sin embargo, en los países en desarrollo, la presión sobre el mercado laboral derivada de la demanda de puestos de trabajo, tenderá a acentuarse. Y si se tiene en cuenta los elevados niveles de desempleo y subempleo que existe en estos países, no cabe duda que los esfuerzos requeridos en materia de creación y puestos de trabajo tendrán que ser indiscutiblemente superiores a los registrados históricamente.

Por otro lado, la oferta laboral, asumirá cada vez más un carácter urbano, debido a las tendencias crecientes de urbanización y con ello una mayor intervención de la mujer en el mercado de trabajo.

Otra variante específica de la razón de dependencia, consiste en el peso relativo de las personas de 65 años y más respecto a la población entre 15 y 65 años. Aunque esta tendencia es más acentuada en los países industrializados, ocurre lo contrario en los países menos desarrollados, los cuales, aunque muestran una tendencia creciente en la proporción de la población mayor a los 65 años, no es tan significativa como en Europa o EUA. Sin embargo, esta tendencia, dará paso a una demanda de salud de mayor costo asociado con la tendencia del envejecimiento. Cada vez más, se tendrán que sumar a los programas pediátricos y ginecoobstétricos los de tipo geriátricos. Asociado con este paulatino envejecimiento, la población ejercerá mayores presiones sobre el sistema de seguridad social y de pensiones.